

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
**Institut Nacional d'Educació Física
de Catalunya** - Barcelona
Adscrit a la Universitat de Barcelona

El trasllat de la seu de l'Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya i, en concret, del Centre de Barcelona al nou edifici de Montjuïc, es presenta com un moment oportú per avaluar la trajectòria d'aquest Centre i reconsiderar els seus objectius. Això es presenta com a especialment necessari per donar una resposta a l'interrogant que s'obre respecte de com s'omplirà de contingut aquesta nova seu, que ha generat expectatives de ser la futura Universitat de l'Esport.

El sorgiment d'uns estudis.

Ha estat una constatació habitual el que s'anomenés “monitor d'esport” a tot professional que, vestit amb un xandal, es posava davant d'un grup d'alumnes o esportistes. També ha estat una constatació habitual que es parlés d'una “classe de gimnàstica” a qualsevulla activitat física feta a les escoles o a un centre d'esplai.

“Monitor d'esports” i “classe de gimnàstica” representen una valoració que s'ha fet d'una professió, esforçada per sortir d'una segona categoria o del mateix amateurisme. La creació dels Instituts Nacionals d'Educació Física va significar l'intent més clar de crear una professió dignificada i amb un espai delimitat en el ventall professional educatiu i esportiu alhora. Com és sabut, els estudis eren de quatre anys i s'obtenia el títol de Professor d'Educació Física.

L'INEF de Barcelona va mostrar des dels seus inicis una clara voluntat d'esdevenir un centre universitari. Des de la seva creació l'any 1975 fins al final de la dècada, la seva vida acadèmica va estar fortament marcada per la inquietud d'aconseguir una equiparació dels seus estudis als d'altres facultats. Queda encara, com a exponent d'aquella lluita, alguna pintada, prop les instal·lacions que ara deixem en la que es llegeix: Facultat d'Educació Física.

De fet, el reclam i l'obtenció de la llicenciatura en Educació Física l'any 1981 va ser un moment culminant en aquella vocació universitària dels INEF. Es va reglamentar l'obtenció del títol de Diplomant i de Llicenciat i totes les habilitacions i convalidacions necessàries per a unificar l'univers professional amb la seva diversitat de títols.

Professionalització i nivell universitari van anar sempre parells. Aquest va ésser l'esperit que va moure les energies joves de l'INEF de Barcelona. Aquest no es va perdre mai i fins i tot consta en el primer punt de la Llei de creació de l'Organisme Autònom d'INEF de Catalunya, que es creà — precisament— a fi de donar una administració autònoma a un centre universitari.

Com un pas més en aquella constant, l'INEFC de Barcelona va ser el centre pioner en la creació dels estudis de tercer cicle universitari i, més concretament, d'un Doctorat que permetés tancar l'arc docent propi d'una Facultat.

Aquest curs de Doctorat segueix impartint-se i a ell cal afegir-hi altres cursos de tercer cicle que per iniciativa pròpia o amb altres Centres i Departaments han vingut a omplir aquell tercer nivell de docència universitària.

Els Jocs Olímpics.

La realització dels Jocs Olímpics ha marcat un nou moment en aquella vocació universitària de l'INEF.

Els Jocs Olímpics ens han portat un regal: unes noves instal·lacions que superen en molt aspectes i consideracions les actuals.

Tots els estaments forem sorpresos quan se'ns anuncià el present que se'ns feia i, sense sortir de l'estorament, ens hem anant fent a la idea i una il·lusió tímida —a vegades presentada com a des-

confiança— ens ha anat envaint i ja ens trobem, a l'actualitat, preparats per a disfrutar-les. És de destacar que ha estat el món de l'esport —novament i ara mitjançant la Generalitat de Catalunya— el que ens ha posat calladament unes noves possibilitats i un nou repte.

El repte de Montjuïc.

Feta la descripció somera de trets que considero rellevants en la nostra història, m'atreveixo a presentar alguns objectius que són repte de futur:

1- En primer lloc ens hem de plantejar seguir amb l'elevació del nivell docent. En aquest sentit cal convenir que la formació permanent del professorat de l'INEF va lligada, en les actuals circumstàncies, a la realització de les Tesis Doctorals. Els pocs doctors existents actualment han fet l'esforç d'organitzar cursos de doctorat per a tot el professorat, per a la qual cosa hem comptat amb la col.laboració del Departament de Teoria i Història de l'Educació de la Universitat de Barcelona. Convé ara continuar amb aquell esforç, però cal una voluntat manifesta que deixi clar l'objectiu col.lectiu, el qual, essent respectuós amb els interessos dels particulars, posi l'INEF al nivell formal i de capacitat corresponent a un centre universitari.

No creiem que hi hagi objectiu més important i urgent que aquest. Ho és en si mateix per quant significa que un professorat, provinent de diverses formacions, és conseqüent amb la seva vocació i història prèvia. Però ho és també per quant significa que, a nivell de titulació, ens posaríem al mateix nivell que tot el professorat universitari. Cosa imprescindible tant per obviar qualsevol depreciació de la nostra llicenciatura com per assegurar les nostres possibilitats d'actuar amb normalitat en la docència i en la recerca universitàries.

2.- Com un segon gran repte i objectiu de "pujar" a Montjuïc, hi ha el de reprendre i reassumir els nostres objectius institucionals.

En primer lloc, seguir formant Educadors Físics. No crec que hi hagi objectiu més clar que aquest. Existeix un univers d'adaptació humana que és l'adaptació a les condicions físiques i químiques en les que cada organisme es troba al llarg de la seva vida.

Aquesta adaptació és diferent a la que s'exigeix quan es parla de les condicions socials o de les condicions de vida, que són dos altres grans universos que requereixen educació. L'escolarització s'ha centrat tradicionalment en l'educació social i poc s'ha fet, fins ara, per l'educació vital i l'educació física. Això no obstant, apareix clara l'exigència d'una ampliació dels continguts i l'Educació Física es presenta com un vector pedagògic exigent d'una formació específica. Vector que representa tenir en compte diferents dinàmiques i il.limitades execucions i especialitzacions a l'hora de plantejar-se l'adaptació dels organismes humans. La capacitat per a la intervenció, a fi que aquella adaptació sigui la millor possible i fins i tot s'arribi a l'excel.lència, és l'objectiu dels educadors físics.

És quan es parla precisament d'excel.lència, que l'Entrenament Esportiu significa una especialització professional possible dins el currículum de l'INEF. Caldrà superar definitivament la polèmica que contraposava esport a educació, quan aquesta és utilitzada per a legitimar una tendència o especialització i posar-ne en qüestió una altra. Cal adonar-se que qualsevol camp d'especialització pot reproduir-la, ja que, en el seu desenrotllament més ideològic, constitueix l'exponent de la preocupació per actuar o no d'una manera humanista i a partir de determinats supòsits sobre el que significa humanisme.

A l'Educació Física i l'Entrenament Esportiu, com dos universos de formació, cal afegir-hi altres universos com els de promoció i Gestió Esportiva a les entitats públiques i privades, així com el d'Organització d'activitats recreatives i esportives en els diferents medis naturals.

Aquests universos formatius admeten, no cal dir-ho, especialitzacions a l'interior seu, però el fet de

disposar de tres cicles de formació permet estructurar els continguts d'acord amb criteris d'especialització, aprofundiment i professionalització. És, en tot cas, en els dos cicles superiors que es pot realitzar una oferta que sigui plenament compatible i complementària a la formació que donen altres institucions.

3- El fet que l'INEF s'erigeixi en centre superior dins l'àmbit de l'Activitat Física i l'Esport li comporta encara un altre repte: el d'actuar com a centre de recerca i de crítica.

De recerca, pel fet que el Doctorat significa precisament capacitació per a la recerca amb tot el que això comporta de producció intel·lectual, d'intercanvi amb altres centres i de formació constant.

La realització de les Tesis Doctorals hauria d'incidir en una dinàmica que, ineludiblement, es presenta com una obligació a assumir per part de tots els professors.

Encara que l'activitat d'investigació no es circumscriu a uns espais concrets ni totes les matèries la necessiten, el Centre de Montjuïc té destinada una ala del primer pis a laboratoris; la seva ubicació enmig de l'anella olímpica i d'altres instal·lacions esportives molt utilitzades, obliga a un treball conseqüent.

Cal posar de manifest, per altra banda, que normalment s'ha vist la recerca com un actuar no ideològic i lligat a algunes disciplines en especial. Això no obstant, un bon enteniment d'aquesta activitat també vol significar recerca teòrica, interpretació i, en definitiva, disposar d'una actitud científica crítica que ha d'abastar totes les matèries. Aquella és rellevant en totes les ciències i en tots els àmbits universitaris, però per a nosaltres, advocats a un fenomen social i humanament tan rellevant com és el fenomen esportiu, és també una tasca que hem d'assumir d'una forma ineludible.

Crear un clima adequat en aquest sentit pot ser el gran repte per a la nova etapa que iniciem.

Disposem d'una Institució amb un funcionament democràtic a preservar per quant garanteix la necessària autonomia d'un centre universitari. I aquesta Institució té ara un edifici que, en la meua apreciació il·lusionada, posa les condicions per assumir tots els reptes apuntats.

Esplugues del Llobregat, juny 1991

Josep Roca i Balach
Director de l'INEFC-Centre de Barcelona

Josep Roca i Balach
Director del INEFC-Centro de Barcelona